

Posouzení bakalářské práce Lucie Martinčíkové „Problémové dítě v mateřské škole“

Posudek vedoucí práce

Přeložená bakalářská práce se soustředí na téma „problémového dítěte“ ve smyslu jeho vnímání učitelkami v mateřské škole. Tato problematika upozorňuje na to, že definování problémového dítěte není zcela vyjasněno ani teoreticky a jeho etno-definice přímo aktéry v terénu je ještě více individuální (resp. specifická i v každé jednotlivé instituci MŠ) a více nebo méně vzdálená teoretickému pojetí v odborné literatuře.

Práce je podložena dostatečně bohatou odbornou literaturou. Vzhledem k vymezení tématu je tato část věnována zejména vymezení problémového dítěte v odborné literatuře. Méně potom výchovným nebo intervenčním zásahům v práci s dítětem v mateřské škole, soustředí se na roli učitelka. Jinak je tato část zpracovaná pěkně.

Výzkum spočívám v polostrukturovaných rozhovorech se sedmi učitelkami jedné mateřské školy. Autorka mateřskou školu i učitelky zná, protože ve škole také pracovala, navázala díky tomu velmi dobrý kontakt se značnou důvěrou respondentů. Bohužel díky pandemické situaci musely rozhovory většinou proběhnout po telefonu, mimo přímé setkání tváří v tvář.

Rozhovory autorka zpracovala do tří okruhů kategorií, strukturu kategorií i podkategorií používá k popisu terénních dat a analýze – strukturaci celkového obrazu sledované problematiky. Výsledky potom potvrzují trochu teoreticky nepřehlednou scénu problémů s dětmi, tak jak se s nimi učitelky v mateřské škole setkávají. Z hlediska systému jako celku, jde především o praktické struktury, nikoliv nějaké logicky (ve smyslu formálního) uspořádané třídění. Kategorie problémů netvoří jednotnou komplementární strukturu, ale spíše ohniska témat, která učitelky vidí jako významná.

Z výsledků chci vyzdvihnout zejména dvě kategorie problémů, které k sobě také formálně mají nejasný vztah. Největší množství dětí má nějaké řečové vady, které učitelky zachycují jako chování, které je nutno postupně napravit na individuální rovině dítěte, ale které nezasahuje významně do chodu školy. Naopak další nejvýznamnější kategorie, kterou je agresivita, zasahuje silně do života školy a vztahů mezi všemi aktéry (včetně rodičů) a klade na učitele velké nároky na řešení.

Zajímavé je také, že většina učitelek považuje za zdroj problémů rodinné zázemí dítěte, což nejspíše komplikuje komunikaci s rodiči, která také ve výzkumu vychází jako obtížná, často velmi zatěžující (dokonce jako zdroj odchodů učitelek z povolání). Je možná důležitým výsledkem námět ke změnám v komunikaci učitelů s rodiči v předškolním období.

Autorka diskutuje výsledky svého výzkumu s odbornou literaturou, zejména pojem problémového dítěte a jeho vymezení. Zajímavou otázkou k obhajobě by byla úvaha nad limity pojetí problémů u učitelek mateřských škol.

Bakalářská práce Lucie Martinčíkové splňuje nároky kladené na závěrečnou práci v bakalářském studiu psychologie a doporučuji jí k obhajobě.

Praha 4.5.2021

Ida Viktorová

